

CLIFE DE VIAȚĂ, CLIFE DE ISTORIE.
JURNALUL SUBLOCOTENENTULUI BÂRZOTESCU D. D. MIRCEA

ELENA ROTARU
VASILE NOVAC¹

În patrimoniul Muzeului Județean Argeș au intrat în anii din urmă câteva obiecte personale ale sublocotenentului Mircea Bârzotescu (fig. 1), născut la 14 iunie 1920, în Micești, județul Argeș. Printre ele, un „Jurnal” al tânărului sublocotenent, care conține însemnări, aproape zilnice, pe o perioadă de 4 luni, și anume din 23 septembrie 1943 până în 26 noiembrie 1943, după care se reiau însemnările din 31 martie 1944 până la 28 aprilie 1944. Jurnalul tânărului de numai 24 ani ne-a impresionat atât de puternic, încât am simțit imboldul de a-l face cunoscut și altora.

Însemnările făcute în ultimele luni ale anului 1943 sunt, într-un fel, lucruri „obișnuite” pentru viața de ostaș, în vreme de război.

Timp de câteva pagini bune, Mircea Bârzotescu notează, uneori sec, despre lucrurile petrecute în decursul zilei, concluzionând adesea că „ziua a decurs în liniște și instrucția a mers bine”¹.

Consemnează însă și mici probleme personale, de sănătate: „Bolnav din cauza gingivitei”, de exemplu, în ziua de 24 septembrie, când se aflau cantonați la Rotbav, Făgăraș.

Inspecțiile superiorilor sunt amintite adesea ca evenimente speciale: „Inspecția d-lui col. Vartic la ținuta trupei; – bine” - notează el în 23 septembrie 1943².

Sunt menționate, de asemenea, și inspecțiile din timpul tragerilor, iar, în anumite zile, însemnările creează impresia unei lumi aproape normale, fără nici o legătură cu infernul pe care-l creează un război.

Iată ziua de 26 septembrie 1943: „Program administrativ. La 8,30 primesc

Fig. 1. Sublocotenent
Mircea D. D. Bârzotescu.

* Muzeul Județean Argeș, Pitești.

¹ Jurnalul sublocotenentului Mircea Bârzotescu, Colecția „Istorie Contemporană”, Muzeul Județean Argeș, nr. inv. 8806.

² Idem.

permisie: cpt. N. Stănescu, cpt. dr. Ștefănescu Emil, cpt. Angelescu Ștefan, cpt. Wilhelm Brücher, preot cpt. Popescu P., cpt. Hoandră.

Zilele de duminică sunt un pic mai deosebite decât celelalte. Astfel, duminică, 7 noiembrie 1943, slt. Mircea Bârzotescu consemnează că „dl. col. cdt. [Vartic] a fost la vânatoare iar muzica regimentului a cântat la serbarea de la Cincul Mare, unde a fost și semnatarul jurnalului, împreună cu mai mulți ofițeri”. Luni, la 8 noiembrie 1943, nu amintește decât că, pe lângă „lucrări obișnuite de birou” la locul numit „La Poeni”, a avut loc adunarea ofițerilor și trupe pentru Te-Deum”. (8 noiembrie se știe că este o mare sărbătoare religioasă cu dată fixă, „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”, ziua de nume a Regelui Mihai).

Duminica următoare, 14 octombrie, col. cdt. Vartic a fost din nou la vânatoare, în timp ce dl. col. ajutor a luat mașina inspectând împrejurimile pentru a evalua pagubele făcute la locuitori, de unitate.

Și vineri, 19 noiembrie, colonelul cdt. a fost la vânatoare iar duminică, 21 noiembrie, a plecat din nou la vânatoare, dar după ce a inspectat coloana hipo. Tot duminică, 21 noiembrie, s-a efectuat un Te Deum, la care a dat răspunsul muzica regimentului. Luni 22 noiembrie este menționată o serie nouă de ofițeri care pleacă în concediu sau permisiu. Printre ei pleacă în concediu lt. rez. Țărăscu Gh. Ioan, pentru a-și da examenul de definitivat ca profesor secundar.

La 24 noiembrie menționează întoarcerea la regiment a unor subordonați și anume elevii plotonieri care au fost la examenul de slt. rez. ținut la Ploiești. Joi, 25 noiembrie 1943, aflăm despre Mircea Bârzotescu că s-a înapoiat din permisie, venind cu dl. col. cdt. în mașină, de la Pitești la Rotbav, unde se încep pregătirile în vederea părăsirii localității. Nu aflăm locul în care se vor muta.

Însemnările se reiau, de altfel, peste 4 luni, la 31 martie 1944, când la ora 20,42 pleacă din Pitești cu cdt. col. Vartic și lt. col. Tătaru.

Sâmbătă, 1 aprilie, sunt tot în tren, deși trebuiau să ajungă la destinație. Timpul este însă extrem de nefavorabil, „noaptea a nins și a viscolit ca în toiu iernii. Liniile înzăpezite”⁶.

Observă că pe șosele și pe C. F. R. trupele germane în retragere sunt dezorganizate. După un timp, ajung la Vaslui, unde iau masa în cârciuma „La Iliescu”. La ora 11 ajung, la gara Grajduri. Sublocotenentul Mircea Bârzotescu pleacă în satul vecin, Sperieți, pentru cantonament. Se aude primul foc de armă, pe o vreme geroasă, cu viscol și nămeții până la brâu. Alarmă falsă însă. Se dovedește că un soldat beat a tras. Noaptea rămâne în Sperieți, pe care-l definește ca „un sat nenorocit, pe deal, cu circa 50 de case cu familii sărace, ce dorm la un loc cu vițelii și oile”⁶. Joi însă, 6 aprilie, se lucrează până târziu în noapte iar autorul însemnărilor primește observații pentru că șeful Biroului Operații a lucrat o hârtie prost. I se dă chiar ordin lui Mircea Bârzotescu să treacă la Compania a 11-a. Ulterior însă col. cdt. Vartic se răzgândește.

În aceeași zi, se mută cu toții în satul Sperieți unde dorm claie peste grămadă cu trupa la un loc, mai puțin șefii. Sâmbătă, 8 aprilie, tunurile și bombardamentele aeriene se aud tot mai aproape, iar duminică colonelul Dimitriu le aduce vești de la Pitești. Se adeverește zvonul că Bucureștiul a fost bombardat. Tot acum, aflăm cine se ascunde sub enigmaticul R. Este Rozina, iubita tânărului sublocotenent care, acum, după

⁶ Idem.

bombardarea Bucureștiului se întreabă: „unde să-i scriu, ce o fi cu ea?”.

Către seară, notează din nou că „rușii înaintează ajungând la Căgeasca Nouă, tunurile bubuie mai aproape”. Adaugă însă: „Nu mă impresionează de loc. Parcă nici n-aș fi pe front. Astăzi este Duminica Floriilor”⁷.

Luni, o zi mai liniștită, în care, după serviciul obișnuit, scrie o carte poștală Rozinei, fetelor [probabil surorilor] și lui nenea Victor. „Tunul bubuie mai tare. Când ne vine rândul nostru?”. Consemnează în finalul însemnării, vizita generalului Calotescu, însoțit de cpt. Duțeanu, pe care-l caracterizează drept „simpatice băiat”. Generalul Calotescu menționat de autorul jurnalului este un alt piteștean, Corneliu Calotescu, ofițer de elită al Armatei Române, fost Guvernator al Bucovinei din 25 martie 1941 până la 20 martie 1943. Din 17 mai 1943, îl găsim ca general de divizie la comanda Diviziei a 3-a, dând îndrumări extrem de competente pentru instrucția unităților, iar prin repetate inspecții, a căutat să se convingă de realizările înfăptuite⁸.

Miercuri, 12 aprilie 1944, veștile sunt ceva mai bune, rușii fiind dați înapoi. „Am luat și 6 prizonieri cu un subofițer și un soldat, erau fără uniforme, civili – unul de 19 ani, altul de 42. Le-am dat pâine și s-au arătat foarte satisfăcuți”, spune Mircea Bârzotescu. După care se întreabă: „Ce-o fi în inima lor, ce vor acești oameni? Ce este la ei și care o fi starea de spirit a populației? Ai crede că se bucură că au căzut prizonieri”.

Tot la această dată, se conturează un conflict, la început, tacit cu căpitanul Mastacan, despre care spune că „nu prea se pricepe și apoi e și cam leneș. Îi place să dea ordine și mai ales să nu răspundă de nimic”.

Află din zvonuri că maiorul Popescu Constantin ar fi luat ordinul „Mihai Viteazul” și că ar fi fost rănit. În final, se întreabă ce-or fi făcând cei din Batalionul III și câți dintre ei or mai fi în viață?

Joi, printre lucrurile obișnuite, consemnează, din nou, vizita generalului Calotescu, însoțit de cpt. Stoienescu. Cunoaștem din alte surse că într-adevăr generalul Calotescu între 7 aprilie și 6 septembrie 1944, a fost tot la comanda Diviziei a III-a, care a fost însărcinată să organizeze și să apere o poziție la sud de Bahlui, între Voinești și nord Ciurea⁹.

Vineri, 14 aprilie (Vinerea Mare), sublocotenentul Mircea Bârzotescu pleacă pe poziție, unde vede lucrările și prima linie, în parte numai. Nu i se pare prea puternic organizată, considerând însă că terenul le este favorabil. „Pe șosele, mereu refugiați. Vai de ei! Unde se duc?”.

Duminică 16 aprilie. (Ziua de Paște): „Noaptea au tras în continuu tunurile. Nu s-au lăsat deloc rușii. Zgomotul luptei a continuat până după masă, cu toate acestea s-au împărțit cu toții și au ciocnit ouă roșii și un pahar de vin. În final cuprins de nostalgie consemnează că „A trecut această zi exact ca toate celelalte. Anul trecut am fost cu Rozina. Unde e acum ea? Cu cine petrece aceste zile? Se mai gândește oare la mine?”.

Ziua următoare, luni, 17 aprilie, vine un curier de la Batalionul II care-i informează că au suferit foarte mult, fiind scoși din pozițiile lor. Mulți camarazi sunt răniți: slt. Popescu C-tin, lt. Păcuraru, Istrate Gh. Petrescu Gh. și chiar slt. Popescu

⁷ Idem.

⁸ Vasile Novac, *Generali piteșteni II*, Editura Nova Internațional, Pitești, 2003, p. 123.

⁹ *Ibidem*, p. 125.

Florian, care totuși a luat comanda Batalionului. Acest ultim fapt este comentat în felul următor: „Bun băiat! În subconștient îl invidiez! Aș vrea să fiu eu în locul lui”.

La masă a venit din nou d-l gen. Calotescu, iar noaptea s-au prins 5 ruși care au spus că au fost încercuți și au lăsat armele pentru a pleca acasă. Și așa au nimerit la români; „ne-am fi predat de mult, dar ni s-a spus că vom fi împușcați” – spun ei. Marți, vin primele gloanțe două avioane Ros... mitraliază. Din fericire, nici-un rănit. Vizita anunțată a generalului Șteflea, nu mai are loc. În trenul plin cu răniți, de la Iași, Mircea Bârzotescu întâlnește pe elev serg. major Șişmanian, rănit de dum-dum, la picior. Și-aduce aminte de el, calificându-l scurt; „un elev bunicel”. Următoarea zi n-aduce nici o veste de la nimeni. Notabilă este doar vizita generalului Calotescu. De asemenea, este menționat un mic diferend cu același căpitan Mastacan: „Nu mă înghite, dar nici eu. Nu i-a mers, însă” – conchide tânărul sublocotenent.

Joi, 20 aprilie, aviația rusă lasă bombe în stânga. Unde ?- se întreabă autorul jurnalului. După masă, primesc ordin de deplasare, fiind nevoiți să părăsească poziția organizată, de bine, de rău. Toată noaptea sunt pe drum, la 6 ajungând la Cornești lângă Iași. Conflictul cu Mastacan ajunge la paroxism: „Zi în care sunt definitiv hotărât să plec la companie. Gh. Mastacan, cred, este lipsit de caracter și codoș. Mă lucrează, sunt convins. Om incapabil care, pentru a se ridica, uzează de mijloace ca acestea. Cât îi va merge? Cred că nu prea mult”. Pentru a scăpa de Mastacan face raport să treacă la companie și are bucuria de a-și vedea dorința îndeplinită. „Iată-mă comandant la Compania a 5-a” – spune el mândru. După ce-și cunoaște oamenii îi caracterizează „puțin indisciplinați”. Își propune să facă o companie bună și luptătoare (cu rezultate frumoase), „îi las puțin în voia lor, dar îi fac totuși să simtă că sunt comandați”¹⁰. Pune în aplicare strategia gândită și de luni, „încep să strâng șurubul”. Situația nouă îi dă o stare de mulțumire. Iată ce spune: „De când am venit la companie mă simt în largul meu, zilnic mulțumit. În fiecare seară am muzică. Numai cântece naționale. Locuim într-un conac. Avem în față un iaz frumos și tunul se aude aproape. Vreau să lupt și eu! Vreau să trăiesc. Îmi e dragă viața și totodată vreau să fiu printre oamenii mei, primul luptător și cel mai curajos”¹¹.

Lipsește apoi câteva pagini din Jurnal, urmând câteva rânduri nedatate în care tensionarea războiului este maximă: „Rușii bombardează Iașiul. Greaua rusă a tras înspre noi. Cad proiectilele aproape la câteva sute de metri. Seara se vede foc în Iași. Ce arde oare?... 90 [Regimentul] pare că a fost decimat. Cu noi ce se face. N-avem armament”. Joi 27 aprilie 1944 sunt tot în Găureni, de unde vor pleca după toate probabilitățile. Unde? Nu se știe. Ultima însemnare este datată 28 aprilie 1944. „La 11,45, ordin de deplasare la Hanul Beldiman. Plec cu compania la 1. La 3,50, la Bariera Păcurari, ordin să ocupăm Cota 209. Inamicul în față. Bombardament ordonat de grea. Așteptăm! Bomb. Aviație. [Reg] 92. Fug. Plecăm spre poziție și o ocupăm. În fața noastră se retrag trupe amice. În stânga, rușii atacă cu tancuri. La noi, doar artilerie și aviație”¹².

Și după această ultimă însemnare, care deși aparent laconică transmite cititorului, tot dezastrul pe care îl poate însemna războiul, se așterne tăcerea. Autorul rândurilor nu mai este. Confirmarea o constituie certificatul eliberat de Arhivele

¹⁰ Jurnalul, Micea Bârzotescu.

¹¹ Idem.

¹² Idem.

Militare din Pitești, din data de 14 ianuarie 2004, că Mircea Bârzotescu, născut în 20 iunie 1920, fiul lui Dumitru și Vasilica, din Micești, jud. Argeș, decorat cu Ordinul „Coroana României”, cu Spade în grad de Cavalier și Panglică de „Virtute Militară” și „Frunze de stejar” (Post-mortem), a căzut eroic la datorie, în luptele de la Cota 209, în ziua de 29 aprilie 1944. A fost identificat având gradul de sublocotenent și funcția de comandant de companie în Regimentul 1 Vânători.

Paginile de jurnal cercetate de noi reflectă tragedia unui tânăr ca atâția alții, ce au sfârșit în același mod într-un război ce se dovedea pierdut și fără sens încă din 1942. După întrevăderea cu Adolf Hitler la Wehrwolf (Prusia Orientală), la 6 octombrie 1942, mareșalul Ion Antonescu declarase următoarele, potrivit mărturiei lui Gh. Barbul, șeful de cabinet al lui Mihai Antonescu: „Germania a pierdut războiul. Acum trebuie să ne concentrăm eforturile ca să nu-l pierdem pe al nostru”¹³.

La 27 martie 1944, mareșalul Ion Antonescu se adresa cancelarului Adolf Hitler: „Prutul Superior, ca și Nistrul Superior, a fost depășit de inamic. Acest fapt, precum și lipsa totală de mijloace anticar în această zonă mă pun în imposibilitate de a realiza dezideratul Excelenței Voastre, în ceea ce privește apărarea cursului superior al Prutului și folosirea lui ca obstacol anticar”.

„Același lucru se poate spune și pentru Nistrul Superior, de asemenea depășit de inamic”.

„...Armata Română se găsește în curs de mobilizare și va începe transporturile la 29 martie 1944, cu o parte din marile unități pentru a se concentra între Carpați și Prut, către Moldova Centrală”¹⁴.

Practic trupele române și germane care au luptat în Crimeea și în Moldova Centrală, în dispozitivul de apărare a orașului Iași și a împrejurimilor au fost inutil sacrificate.

Lealitatea și codul onoarei militare – puternic insuflate Armatei Române – au funcționat. În vara anului 1943, după căderea lui Benito Mussolini, Ion Antonescu le spunea colaboratorilor săi apropiați: „De aceea, trebuie, cel puțin, să fim pregătiți, în cazul când un destin necruțător ne-ar condamna definitiv să luptăm eroic până la capăt, în așa fel încât să nu lăsăm în urma noastră rușinea care se leagă de amintirea lașilor”¹⁵.

Sigur, aceste vorbe erau transmise, până la nivelul trupeii pentru a-i mobiliza pe ostași. Sigur, că la cei mai mulți prindeau aceste îmbărbătări. Dovadă eroul nostru Mircea Bârzotescu, care pe lângă propriile calități, relevate nouă de înseși gândurile inserate în propriul Jurnal, provenea dintr-o familie care mai dăduse țării și alți ofițeri superiori, și anume frații Bârzotescu Emanoil și Bârzotescu Laurențiu, ambii ajungând generali de divizie spre apusul carierei (fig. 2).

Dincolo de sintagma filozofică simplistă la care recurgem adesea cu toții, când vorbim despre tragedii din vreme de război, „Așa-i viața!” – poate tocmai pentru a putea trece mai ușor peste mari dureri omenești, citirea jurnalului sublocotenentului Mircea Bârzotescu – care a plătit prețul suprem, cel al vieții, pentru dragostea sa față de țară, loialitatea, educația sa militară – îți rămâne multă vreme în amintire.

¹³ Dinu C. Giurescu, *România în al doilea război mondial (1939-1945)*, Editura All Educațional, București, 1999, p. 188.

¹⁴ *Ibidem*, p. 188

¹⁵ *Ibidem*, p. 191.

Fig. 2. Înaintașii eroului nostru: Institutorul Bârzotescu Dumitru cu fiii săi viitori generali, Emanoil, Laurențiu și medicul colonel Mircea (mort la 23 aprilie 1917).

Disciplina, entuziasmul și curajul său exprimat în 24 aprilie 1944, cu 5 zile înainte de a-și pierde tinerețea pe câmpul de luptă la Cota 209: „Vreau să lupt și eu! Vreau să trăiesc. Îmi e dragă viața și totodată vreau să fiu printre oamenii mei primul luptător și cel mai curajos!”, merită, cel puțin, ca numele său să fie immortalizat în cel al unei străzi, în localitatea Micești, locul său de naștere, sau chiar în Pitești, spre a-i perpetua amintirea.

MOMENTS OF LIFE, MOMENTS OF HISTORY. THE DIARY OF THE JUNIOR LIEUTENANT BÂRZOTESCU D. D. MIRCEA

Abstract

The author presents the military activity of the young junior lieutenant D. D. Mircea, 24 years old, born in Micești, Argeș County, who paid the supreme price, that of his own life due to (for) his love for his country, his loyalty and his military education.

He was a company commander of the Regiment 1 Munters. He died in the battle for the conquest of the height 209, in Moldova, on the 29th of april 1944.

He was p. m. decorated with the order „The Crown of Romania“ with Swords in knight rank and the ribbon of „Military Virtute“ and „The Leap of the Oak“.